

HONNAN A KAPELE?

Az, hogy kalapban vagy kapelében (kipában) járunk, régi szokásra megy vissza: I-stenfélelemre tanít bennünket, arra, hogy alávéssük magunkat a Legfőbb Királynak, akinek az oltalma alatt állunk. Ezért bölcseink megtiltották, hogy négy ammánál, azaz négy könyöknyi útnál többet tegyünk meg fedetlen fővel. Később a fej befedése még általánosabb lett, túlnőtt az említett szabály keretein: az idők során a zsidók és a nemzetek közötti különbség egyik külső jelévé lett és az olyan ember ismertetőjelévé, aki hű marad Izrael örökségéhez és magára vállalja kötelességeit.

Sokan mondják: Mit nekünk egy darab rongy a fejünk tetején? Mi értelme van?

Az értelme sokkal átfogóbb és sokkal mélyebb értelem, mint amilyent az ilyen kérdező egyáltalán hiányol. Az értelme, jelentése az, hogy nem légüres térben élünk, hanem tartozunk valahová. Akárcsak a katona számára az egyensapka: mikor a fején van, tudja, hogy kötelességek hárulnak rá, bizonyos viselkedési formák, bizonyos korlátokat nem léphet át, nem hagyhatja ott kénye-kedvére a frontot, a helyét, ahová rendelték. Hasonlóképpen, akinek kapele van a fején, az tudja, hogy a Kados-Baruch-Hu⁴ seregének katonája,

⁴ [Az "Úr" és "I-sten" szavakat héberül csak Tóraolvasás és imádkozás közben ejtjük ki, meg a brachákban, egyébként különböző körülírásokkal helyettesítjük, pl. ha-Kados-Baruch-Hu: a Szent, áldott ő; ha-Sém: a

Izrael háborúinak I-stenéé: ez külsőleg is, látható jelben is megnyilvánul, és olyan viselkedésre, életmódra kötelezi, amely életmód elválaszthatatlan része a Világ Ura hadseregében töltött szolgálatnak. Mi több: az előttünk járt nemzedékek tűzön-vizen át ragaszkodtak többek között ehhez a jelhez is, és ez a ragaszkodás megszentelte a fej befedését. Az állami zászlóhoz is hasonlítható: az is csak egy darab vászon, mégis nagy a jelentősége, mert értékeket szimbolizál.

A másik sajátos zsidó viselet a *cicit* (*cicesz, cidákli*) pontosabban *az arba kanfot*, a négyszögletű ruhadarab, melynek négy sarkára oda vannak erősítve a szemlélőrojtok (*ciciot*). (Értelmére visszatérünk a 27. lapon.)